

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av folkpensionslagen, familjepensionslagen och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att folkpensionslagen, familjepensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, lagen om frontmannapension, lagen om vårdbidrag för barn, lagen om handikappbidrag och lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten ändras så att de motsvarar den reviderade förmyndarskapslagstiftningen. Pension och andra förmåner söks av och betalas också till personen i fråga själv, om personen är myndig och inte har begränsad handlingsbehörighet till denna del och om inte annat bestäms någon annanstans i lag. En omyndig persons pension och andra förmåner betalas i regel till personens intressebevakare.

Bestämmelsen i folkpensionslagen om att pensionen betalas till socialnämnden när det t.ex. på grund av pensionstagarens levnads-sätt inte är ändamålsenligt att betala pensionen till personen i fråga själv, föreslås bli upphävd. Likaså föreslås att folkpensionslagens bestämmelse om betalning av folkpension till en kommun som ersättning för

uppburna avgifter för anstalts- eller familjevård blir upphävd. En motsvarande bestämmelse finns i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

Dessutom föreslås att regressrätten utvidgas på så sätt att Folkpensionsanstalten kan driva in beloppet av den retroaktiva arbetspensionen hos den inrättning som betalar pensionen till den del folkpension har utbetalts för den tid för vilken arbetspensionen rättas eller justeras. Regressrätten skall också gälla olycksfallspensioner och trafikförsäkringsersättningar.

Familjepensionslagen föreslås bli utökad med en bestämmelse om beräkningen av barnpension i de fall då pensionen enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland skall fastställas avvägd enligt den tid förmånslåtarens var bosatt i Finland.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2000. Familjepensionslagens bestämmelse om beräkning av barnpension föreslås dock bli tillämpad från och med den 1 september 1999.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Ansökan om pension och annan förmån

Bestämmelserna om ansökan om folkpension finns i 35 § folkpensionslagen (347/1956). Hänvisningsbestämmelser till paragrafen finns i 37 § familjepensionslagen (38/1969), 14 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978), 17 § lagen om frontmannapension (119/1977), 8 § lagen om handikappbidrag (124/1988), 9 § lagen om vårdbidrag för barn (444/1969), 14 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991) och 10 § lag om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988). Bestämmelser om sökande av pension ingår också i folkpensionsförordningen (594/1956). Dessutom skall bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) iakttas.

En myndig person ansöker i regel själv om förmåner enligt folkpensionslagen. Om barnpension enligt familjepensionslagen ansöker det minderåriga barnets förmyndare. Om förmyndaren inte har ansökt om barnpension, kan också barnets vårdnadshavare ansöka om pensionen. Enligt 16 § lagen om förvaltningsförfarande kan ett barn som fyllt 15 år också själv ansöka om barnpension. Likaså kan en minderårig i 16-17 års åldern själv ansöka om invaliditetspension enligt folkpensionslagen. Vårdbidrag för barn söks i regel av barnets förmyndare.

Om det för en sökande som har uppnått myndighetsåldern har förordnats en förmyndare eller god man som skall sköta hans ekonomiska angelägenheter, ansöker denne om pension. Om varken förmyndare eller god man har utsetts för en person som på grund av sjukdom eller av annan sådan orsak inte själv kan ansöka om pension, kan en anhörig eller annan person som dragit försorg om honom samt socialnämnden ansöka om pension för hans räkning.

1.2. Utbetalning av pension och annan förmån

Pension enligt folkpensionslagen utbetalas i regel till pensionstagaren själv. Invaliditetspension kan också betalas till en 16-17-årig minderårig pensionstagare. Bestämmelser om detta finns i 59 § folkpensionsförordningen.

Barnpension enligt familjepensionslagen betalas till vårdnadshavaren. Barnpension kan dock med förmyndarens samtycke eller, om det finns särskilda skäl, utan förmyndarens samtycke betalas till en minderårig som fyllt 15 år. En bestämmelse om detta finns i 35 § 3 mom. familjepensionslagen. Vårdbidrag för barn betalas inte till barnet självt utan till barnets förmyndare.

Om vårdnaden om ett minderårigt barn inte omhänderhas av dess förmyndare, kan barnets pension och vårdbidrag betalas till den som har vårdnaden om barnet. Om det inte kan anses ändamålsenligt att de nämnda förmånerna betalas till förmyndaren kan de också betalas till en annan person. Förmånerna kan också betalas till socialnämnden. Bestämmelser som gäller dessa situationer finns i 35 § familjepensionslagen och 8 § lagen om vårdbidrag för barn.

Om en person som har uppnått myndighetsåldern har omyndigförklarats eller det har förordnats en god man som skall sköta hans ekonomiska angelägenheter, betalas folkpension till förmyndaren eller den gode mannen. Om förmyndare inte har förordnats, men utbetalning av pension till pensionstagaren själv inte kan anses ändamålsenlig, kan Folkpensionsanstalten besluta att pensionen skall utbetalas till pensionstagarens make eller till en annan lämplig person eller till socialnämnden. Bestämmelser om detta finns i 44 § folkpensionslagen.

I 43 § 1 mom. folkpensionslagen bestäms att pensionen med pensionstagarens eller förmyndarens samtycke kan utbetalas till en kommunal nämnd eller ett kommunalförbund för betalning av avgifter för anstalts-

eller familjevård. I praktiken sköts dessa situationer i enlighet med 14 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992), varvid pensionstagarens samtycke inte behövs för utbetalning till kommunen. Utan pensionstagarens samtycke kan pensionen betalas till kommunen också när de ovan nämnda villkoren i 44 § folkpensionslagen är uppfyllda.

I 43 § 2 mom. folkpensionslagen bestäms att pensionen kan utbetalas till en anstalt där pensionstagaren vårdas eller som placerat pensionstagaren någon annanstans för vård. Tillämpningen av 43 § folkpensionslagen har minskat i och med övergången till en servicestruktur som prioriterar öppen vård. För närvarande betalas folkpension till kommunen på grundval av 43 § folkpensionslagen endast i några få fall.

Hänvisningsbestämmelser till 43 § folkpensionslagen finns i 37 § familjepensionslagen, 14 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, 17 § lagen om frontmannapension och 8 § lagen om handikappbidrag. Till 44 § folkpensionslagen finns hänvisningsbestämmelser utöver i de ovan nämnda lagarna också i 14 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten.

Barnpension och vårdbidrag för barn kan utbetalas till kommunen som ersättning för anstalts- eller familjevård med stöd av 14 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Dessa förmåner kan utbetalas till kommunen också när barnet som barnskyddsåtgärd har placerats i ett barnhem eller erhåller annan boendeservice på kommunens bekostnad. Om detta finns en bestämmelse i 7 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

1.3. Retroaktiv betalning av pension till Folkpensionsanstalten

Folkpensionsanstalten kan på grundval av 45 § 2 mom. folkpensionslagen bevilja pension genom ett interimistiskt beslut, om en ändringsansökan är anhängig i fråga om arbetspension eller annan ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension. Om arbetspension eller annan ersättning beviljas retroaktivt på grund av ändringsansökan, har Folkpensionsanstalten rätt att driva in beloppet av den folkpension som betalats till ett för stort belopp för samma tid från den pension eller ersättning som skall betalas retroaktivt direkt från den beta-

lande pensionsanstalten. Genom detta förfarande har man velat garantera den sökande en minimiutkomst under den tid som ändringsansökan behandlas. På samma sätt kan också familjepension, extra fronttillägg och bostadsbidrag för pensionstagare beviljas interimistiskt och överbetalning av förmånen drivas in från annan förmån. Rätten till retroaktiv betalning föreligger endast i sådana fall då arbetspension eller annan ersättning beviljas på grund av ändringsansökan.

1.4. Fastställande av barnpension

Enligt familjepensionslagen är inte barnpensionens storlek beroende av hur länge förmånslåtaren varit bosatt i Finland. Enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, nedan förordningen om social trygghet, betalades barnpensioner tidigare tillsammans med andra förmåner till föräldralösa barn i regel endast från en medlemsstat. Om barnpensionens belopp i denna stat var avvägd enligt förmånslåtarens försäkringstid, betalades den i form av ett s.k. teoretiskt belopp, dvs. så stor som den skulle ha varit om förmånslåtarens sammanlagda försäkringstid i alla medlemsstater skulle ha varit försäkringstid i den aktuella staten. Förordningen om social trygghet förutsatte alltså inte att barnpensionen skulle fastställas avvägd enligt försäkringstiden.

Förordningen om social trygghet ändrades från och med den 1 september 1999 så att samma bestämmelser som tillämpas på andra pensioner i regel också tillämpas på barnpensioner. Det innebär att också barnpension enligt artikel 46 i förordningen om social trygghet fastställs som en pro rata -pension. Pro rata -pensionen fastställs enligt förhållandet mellan försäkringstiden i det aktuella landet och summan av försäkringstiderna i alla medlemsländer. Den tid som förmånslåtarens varit bosatt i Finland påverkar alltså pro rata -pensionens storlek.

Folkpensioner och efterlevandepension enligt familjepensionslagen avvägs enligt den tid som den försäkrade varit bosatt i Finland. Alderspension och efterlevandepension efter en förmånslåtare som fyllt 65 år utbetalas till ominskat belopp, om den sökande eller förmånslåtarens varit bosatt i Finland i minst 40 år. Övriga pensioner

utbetalas till sitt fulla belopp, om försäkringstiden i Finland utgör minst 80 % av den tid som skall beaktas. Det betyder att den sökande eller förmånslåtare kan ha bott utomlands i nio år eller 20 % av hela den tid som skall beaktas utan att pensionen minskas.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Revideringen av förmynderskapslagstiftningen

Syftet med denna proposition är att ändra bestämmelserna i folkpensionslagen och vissa andra lagar så att de motsvarar de principer som infördes i samband med revideringen förmynderskapslagstiftningen. Lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) träder i kraft den 1 december 1999. Samtidigt träder ändringar som gjorts i lagen om förvaltningsförfarande och förvaltningsprocesslagen (586/1996) i kraft.

Syftet med revideringen av förmynderskapslagstiftningen är att utveckla alternativ till omyndigförklaring. Avsikten är att inte någons rätt att bestämma om sina angelägenheter begränsas mer än vad som är nödvändigt för att skydda hans intressen. Åtgärder för att ordna en intressebevakare vidtas endast när det är nödvändigt med beaktande av vederbörande persons intressen.

Samtidigt ändras de begrepp som används inom förmynderskapsrätten så att de inte i onödan stämplar människor som behöver intressebevakartjänster. Benämningarna förmyndare och god man samt det finska begreppet "holhottava" (ommyndig) slopas. I stället införs benämningarna intressebevakare och huvudman.

Intressebevakare för en minderårig är i regel den minderårigas vårdnadshavare. En intressebevakare kan utses till stöd för en myndig person. I dessa fall bevarar emellertid den myndiga personen sin behörighet att själv bestämma om sina egna angelägenheter. Om man kan förutse att huvudmannen trots att det utsetts en intressebevakare för honom kommer att skada sina intressen genom rättshandlingar, kan hans handlingsbehörighet begränsas. En domstol kan också bestämma att huvudmannen själv inte skall vara behörig att genomföra vissa rättshandlingar eller förfoga över viss egendom. Trots begränsningen bevarar huvudmannen förfo-

ganderätt över annan egendom, och huvudmannen är också behörig att företa sådana rättshandlingar som begränsningen inte gäller.

Om begränsningen av handlingsfriheten inte räcker till för att trygga huvudmannens intressen, kan domstolen omyndigförklara honom. Omyndiga personer är alltså personer som omyndigförklarats av domstol samt minderåriga personer. Deras ekonomiska och andra angelägenheter sköts av en intressebevakare.

2.2. Ansökan om pension och annan förmån

I fråga om förande av parts talan vid ansökan om pension eller andra förmåner skall principerna i lagen om förvaltningsförfarande tillämpas om inte annat föreskrivs. Vid sökande av ändring tillämpas motsvarande principer som finns angivna i förvaltningsprocesslagen.

En myndig person ansöker också i fortsättningen i regel själv om folkpension. Om det för en myndig person har förordnats en intressebevakare utan att hans handlingsbehörighet har begränsats, kan både huvudmannen och intressebevakaren ansöka om pension. De har alltså parallell behörighet att ansöka om pension. Om en person har omyndigförklarats eller hans handlingsbehörighet i fråga om skötsel av ekonomiska angelägenheter har begränsats, skall hans intressebevakare ansöka om pension.

En minderårig som har fyllt 15 år och hans vårdnadshavare eller en annan intressebevakare kan båda på grundval av 16 § lagen om förvaltningsförfarande ha rätt att ansöka om pension eller annan förmån, som gäller den minderårigas personliga intresse. Sålunda kan barn som fyllt 15 år fortsättningsvis ansöka om t.ex. familjepension och barn som fyllt 16 år kan ansöka om invaliditetspension enligt folkpensionslagen eller handikappbidrag.

Enligt 35 § 2 mom. folkpensionslagen har det varit möjligt att en av pensionsanstalten godkänd närstående anhörig eller annan person som dragit försorg om den försäkrade kunnat ansöka om pension för hans räkning, när det inte utsetts en förmyndare för honom och han inte på grund av sjukdom, ålderdomssvaghet eller andra motsvarande skäl kunnat sköta sina angelägenheter. På samma grunder har också socialnämnden kunnat

ansöka om pension.

Syftet med revideringen av förmynderskapslagstiftningen är att det för personer som behöver stöd förordnas en intressebevakare vars verksamhet är underställd offentlig övervakning. Om en person inte själv kan sköta sina angelägenheter, t.ex. ansöka om pension, kan det vara skäl att förordna en intressebevakare för honom. För situationer när en intressebevakare ännu inte förordnats är det skäl att bevara möjligheten att en närstående anhörig eller annan person som dragit försorg om personen kan ansöka om pension, handikappbidrag, vårdbidrag för barn eller annan förmån, för att anhängiggörandet av ansökan inte skall fördröjas och för att man på så sätt skall kunna undvika eventuell förlust av förmån. Den som pensionsansökan gäller skall dock beredas tillfälle att bli hörd i samband med ansökan, om det är uppenbart att det är i hans intresse. Däremot anses möjligheten att kommunens socialnämnd kan ansöka om pension för en persons räkning inte längre vara nödvändig när den nya förmyndarskapslagstiftningen har trätt i kraft.

2.3. Utbetalning av pension och annan förmån

Pension utbetalas i regel till pensionstagaren själv. Om pensionstagaren har omyndigförklarats eller om hans handlingsbehörighet har begränsats i fråga om skötseln av ekonomiska angelägenheter, skall pensionen betalas till intressebevakaren.

Ett minderårigt barns egen invaliditetspension enligt folkpensionslagen skall betalas till intressebevakaren eller med dennes samtycke till den minderåriga personligen. Invaliditetspension enligt folkpensionslagen är inte sådan egendom som den minderåriga har förvärvat genom eget arbete eller som har kommit i stället för egendomen som avses i 25 § 1 mom. lagen om förmyndarverksamhet, och som en minderårig har rätt att bestämma över. Därför föreslås att 59 § folkpensionsförordningen som bestämmer att pension utbetalas åt en minderårig pensionstagare personligen skall slopas.

Vårdbidrag för barn, som betalas till 16 års ålder, skall betalas åt en vårdnadshavare som är barnets intressebevakare. Likaså skall barnpension enligt familjepensionlagen till en minderårig betalas åt en vårdnadshavare som är barnets intressebevakare. Med intres-

sebevakarens samtycke skall emellertid barnpension till ett barn som fyllt 15 år kunna utbetalas åt den minderåriga personligen. Fortsättningsvis skall det vara möjligt att betala barnpension och vårdbidrag för barn åt en person som har den faktiska vårdnaden om barnet i stället för åt intressebevakaren, samt, t.ex. i en situation då barnet omhändertagits, åt ett organ som avses i 6 § socialvårdslagen.

Det föreslås att bestämmelserna i 43 § folkpensionslagen om utbetalning av pension till en kommunal nämnd eller ett kommunalförbund eller anstalt som ersättning för avgifter för anstalts- eller familjevård slopas. I praktiken sköts utbetalningen till en kommun numera enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

Det föreslås också att bestämmelsen i 44 § folkpensionslagen om utbetalning av pension till en annan person eller till socialnämnden på grund av pensionstagarens levnadssätt, sjukdom eller av annan särskild orsak skall slopas. Om pensionstagaren av sådana skäl inte kan sköta sina angelägenheter, skall för honom förordnas en intressebevakare som skall sköta hans pensionsärenden och eventuella andra ekonomiska angelägenheter. På detta sätt är det möjligt att i tillräcklig grad säkerställa att pensionen används till den framtida försörjningen av pensionstagaren och de anhöriga som han har omvårdnad om.

2.4. Utvidgning av regressrätten

Arbetspensionsanstalterna rättar och justerar arbetspensionerna retroaktivt. Arligen genomförs ca 2 500 rättelser av arbetspensionerna och ungefär lika många justeringar. Av dessa är de flesta sådana som leder till att arbetspensionen höjs. Höjningen kan bero på att folkpension har utbetalats till ett för högt belopp. I så fall måste Folkpensionsanstalten kräva tillbaka överbetalning av pension av pensionstagaren genom ett förvaltningsmässigt tungt återindringsförfarande.

Enligt förslaget skall pensionsanstalterna kunna rätta pensionstagarens totala pension så att Folkpensionsanstalten direkt från arbetspensionsanstalten kan indriva det belopp av folkpensionen som betalats till ett för högt belopp på grund av den retroaktiva rättelsen eller höjande justeringen av arbetspensionen. Förfarandet underlättar och förenklar indrivningen av överbetalningarna och på

detta sätt undviker man att pensionstagaren utsätts för återindrivning och eventuella ut-sökningsåtgärder. Ur pensionstagarens syn-vinkel är detta indrivningssätt enkelt och det verkar inte heller minskande på pensionsta-garens framtida minimiutkomst.

Retroaktiv arbetspension betalas enligt för-slaget till Folkpensionsanstalten när folkpen-sion har betalats till ett för högt belopp un-der samma tid som arbetspensionen har rät-tats eller höjts retroaktivt. Folkpensionsan-stalten kan dock avstå från att dra av en överbetalning direkt från arbetspensionen när arbetspensionsanstalterna och Folkpension-sanstalten gemensamt kommer överens om detta.

Den föreslagna regressrätten skall också gälla olycksfallspension och livränta, som betalas på grundval av lagstadgad olycks-fallsförsäkring samt invalidpension och ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagarna liksom också ovan nämnda förmåner som betalas på grundval av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) och lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991). Folkpen-sionsanstalten skall ha regressrätt också i fråga om familjepension och försörjnings-pension enligt arbetspensionslagarna och de övriga ovan nämnda lagarna, i de fall då pensionsbeloppet höjs på grund av ett beslut om rättelse eller justering.

Förfarandet skall endast tillämpas på pen-sioner som betalas enligt folkpensionslagen och på extra fronttillägg enligt lagen om frontmannapension.

2.5. Fastställande av barnpension

Enligt gällande lagstiftning avvägs barn-pension inte enligt den tid som förmånslåta-ren varit bosatt i Finland. Om barnpensionen emellertid enligt förordningen om social trygghet skall beräknas så att den ställs i relation till förmånslåtarens försäkringstid, inverkar också en kort bosättningstid utom-lands på pensionbeloppet, vilket inte gäller folkpension eller efterlevandepension. Full barnpension föutsätter att förmånslåtare har varit bosatt i Finland under hela den tid som skall beaktas. Förmånslåtarens bosättningstid utomlands påverkar barnpensionerna i betyd-ligt högre grad än efterlevandepensionerna. Familjepensionstagare skulle ha svårt att förstå att det för full efterlevandepension

krävs en kortare försäkringstid av förmånslå-taren än för full barnpension, och att avväg-ningskoefficienten skulle vara olika stor för efterlevandepension och barnpension som betalas efter samma förmånslåtare.

Målet är att förmånslåtarens bosättningstid utomlands skall inverka på samma sätt på barnpension och efterlevandepension. Av denna anledning föreslås att det till familje-pensionslagen fogas en bestämmelse om att avvägningskoefficienten skall räknas ut på samma sätt som vid efterlevandepension, om barnpension som utbetalas enligt förord-ningen om social trygghet skall avvägas en-ligt förmånslåtarens försäkringstid.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har inga betydande statseko-nomiska verkningar. Slopandet av 44 § folk-pensionslagen torde i någon mån öka beho-vet av att förordna intressebevakare. Intres-sebevakarens arvode betalas av huvudman-nens medel. Antalet barnpensioner som skall avvägas enligt bosättningstid uppskatts till ca 200 om året. Utvidgningen av Folkpen-sionsanstaltens regressrätt gör indrivningen snabbare och minskar indrivningskostnader-na, eftersom indrivningen av överbetalningar sköts mellan pensionsanstalterna. Regress-rätten kommer enligt uppskattning att omfat-ta ca 2 000 fall om året.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteupp-drag vid social- och hälsovårdsministeriet. Folkpensionsanstalten och Pensionsskydds-centralen har deltagit i beredningen. I sam-band med beredningen har Olycksfallsför-säkringsanstalternas Förbund, Trafikförsäk-ringscentralen och Finlands Kommunför-bund hörts. Finlands Kommunförbund anser i sitt utlåtande att 44 § folkpensionslagen inte bör slopas.

5. Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition har rege-ringens proposition om ändring av den pri-vata sektorns arbetspensionslagstiftning och vissa andra lagar samt regeringens proposi-tion till lag om ändring av lagen om olycks-fallsförsäkring lämnats till riksdagen. Propo-sitionerna omfattar de ändringar som den

reviderade förmynderskapslagstiftningen medför i arbetspensionslagarna och olycksfallsförsäkringen. I propositionerna föreslås motsvarande ändringar om utvidgningen av

Folkpensionsanstaltens regressrätt som de som föreslås i 45 § 3 mom. folkpensionslagen. I propositionerna föreslås också att de bestämmelser som motsvarar 44 § folkpensionslagen slopas.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Folkpensionslagen

35 §. I paragrafens 2 mom. föreslås en sådan ändring att endast en nära anhörig till den sökande eller någon annan som har dragit försorg om denna person kan ansöka om pension eller söka ändring i dennes ställe. Däremot kan socialnämnden inte längre vidta sådana åtgärder för en sökandes räkning, utan då måste för den sökande förordnas en intressebevakare enligt lagen om förmyndarverksamhet.

43 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. De situationer enligt 1 mom. då pension kan betalas som ersättning till en kommun eller samkommun för uppburna avgifter för anstalts- eller familjevård sköts redan nu i praktiken för det mesta med stöd av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. I den lagen finns en motsvarande bestämmelse om betalning av pension till kommuner.

I 2 mom. finns en bestämmelse om utbetalning av pensionen till den anstalt där pensionstagaren vårdas eller som placerat pensionstagaren någon annanstans för vård. De situationer då pensionen bör betalas till en anstalt har blivit avsevärt mycket färre i och med att man har gått in för en servicestruktur som är inriktad på öppen vård. Dessutom är de anstalter som det kan bli aktuellt att betala pension till i regel kommunala eller samkommunala anstalter eller sådana privata anstalter där pensionstagaren vårdas på kommunens bekostnad. Då kan betalningen av pensionen ordnas också med stöd av lagen om klientavgifter.

43 a §. I 2 mom., som gäller rätten till retroaktiv pension, föreslås främst som en teknisk ändring att också utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) och utbildningsdagpen-

ning enligt lagen om stödjande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) nämns.

44 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. Pensionen betalas till en intressebevakare om det inte kan anses ändamålsenligt att betala den till pensionstagaren själv, t.ex. på grund av hans eller hennes levnadssätt. En pensionstagare skall vid behov omyndigförklaras eller hans eller hennes handlingsbehörighet begränsas i ärenden som gäller pensioner och eventuellt också andra ekonomiska frågor samt för pensionstagaren förordnas en intressebevakare, som pensionen betalas till.

45 §. Paragrafen föreslås bli utökad med ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom.

I det nya 3 mom. föreslås att Folkpensionsanstaltens regressrätt utvidgas. Om en arbetspensionsanstalt retroaktivt rättar beloppet av en pension till pensionstagarens fördel, kan Folkpensionsanstalten direkt hos den arbetspensionsanstalt som gör rättelsen driva in beloppet av den folkpension som för denna tid har betalats till ett för högt belopp. Regressrätten gäller också de fall där arbetspensionen justeras och pensionen stiger till följd av justeringen. En sådan situation föreligger bl.a. när delpension ändras till full invalidpension. Folkpensionsanstalten kan låta bli att dra av en överbetalning från arbetspensionen, om höjningen av pensionen är ringa.

Regressrätten gäller pension enligt lagar, pensionsstadgor och pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Regressrätten gäller dessutom olycksfallspension och livränta enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen samt invalidpension och ersättning för förlorad inkomst enligt lagarna om trafikförsäkring liksom också ovan nämnda förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om

rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen. Detsamma gäller också familjepensioner och försörjningspensioner.

1.2. Familjepensionslagen

28 §. Paragrafen föreslås bli utökad med ett nytt 5 mom. I det nya momentet bestäms att om barnpension enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland (förordningen om social trygghet) skall fastställas avvägd enligt den tid förmånslåtarens var bosatt i Finland, bestäms avvägningskoefficienten på det sätt som anges i 15 g §, dvs. på samma sätt som avvägningskoefficienten för efterlevandepension.

30 §. I paragrafen nämns för tydlighetens skull utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjan av arbetslösa frivilliga studier.

35 §. Ordet förmyndare i 1 mom. föreslås bli ersatt med intressebevakare, i överensstämmelse med den nya förmyndarskapslagstiftningen. Det är fortfarande ändamålsenligt om barnpension kan betalas till den som faktiskt sköter barnets angelägenheter och eventuellt bor tillsammans med barnet. Innan pension betalas ut till någon annan än intressebevakaren eller barnet självt skall folkpensionsanstalten höra det organ som nämns i 6 § socialvårdslagen.

Enligt 2 mom. kan barnpensionen dessutom betalas till det organ som avses i 6 § socialvårdslagen, om det på grund av sjukdom, levnadssätt eller någon annan liknande orsak inte kan anses ändamålsenligt att pensionen betalas till förmyndaren. Det bör gå att betala barnpensionen till ett kommunalt organ t.ex. när barnet helt och hållet saknar vårdnadshavare eller när processen med att omhänderta ett barn fortfarande pågår och någon intressebevakare i detta läge ännu inte har förordnats för barnet.

I 3 mom. föreslås ordet förmyndare bli ersatt med ordet intressebevakare. Enligt gällande lag har barnpensionen med förmyndarens samtycke kunnat betalas till barnet självt om det har fyllt 15 år, och av särskilda skäl också utan förmyndarens samtycke. Enligt förslaget skall utbetalning av barnpension direkt till ett barn som fyllt 15 år alltid kräva vårdnadshavarens eller någon annan intressebevakares samtycke.

37 §. Hänvisningen i 1 mom. till 45 § folkpensionslagen preciseras genom en hänvisning till 45 § 1, 2 och 4 mom. Hänvis-

ningarna till 43 och 44 § folkpensionslagen stryks, eftersom dessa paragrafer föreslås bli upphävda.

1.3. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

14 §. Hänvisningen i 1 mom. till 45 § folkpensionslagen preciseras genom en hänvisning till 45 § 1, 2 och 4 mom. Hänvisningarna till 43 och 44 § folkpensionslagen stryks.

1.4. Lagen om frontmannapension

17 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat på så sätt att hänvisningarna till 43 och 44 § folkpensionslagen stryks.

1.5. Lagen om vårdbidrag för barn

8 §. Enligt förslaget skall paragrafens lydelse ses över. Ordet förmyndare ersätts med ordet intressebevakare och ordet socialnämnden med uttrycket det organ som nämns i 6 § socialvårdslagen.

9 §. Paragrafen föreslås i fråga om hänvisningen till 45 § folkpensionslagen bli preciserad på så sätt att endast 45 § 1 och 4 mom. tillämpas på vårdbidrag för barn. Preciseringen motsvarar gällande praxis. Dessutom stryks hänvisningarna till de tidigare upphävda 83 a och 87 § folkpensionslagen.

1.6. Lagen om handikappbidrag

8 §. Hänvisningsparagrafen preciseras genom att 45 § folkpensionslagen tillämpas på handikappbidrag endast i fråga om 45 § 1 och 4 mom. Detta motsvarar gällande praxis. Hänvisningarna till 43 och 44 § folkpensionslagen stryks, eftersom dessa paragrafer föreslås bli upphävda. Likaså stryks hänvisningen till den tidigare upphävda 83 a § folkpensionslagen.

1.7. Lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten

14 §. I paragrafen föreslås en sådan ändring att hänvisningen till 44 § och den tidigare upphävda 83 a § folkpensionslagen

stryks. Samtidigt stryks hänvisningen till 92 § folkpensionslagen som onödig. I fråga om 45 § folkpensionslagen föreslås bara 1 och 4 mom. bli tillämpade.

2. Närmare bestämmelser

I anknytning till att förmynderskapslagstiftningen revideras bör 59 § folkpensionsförordningen upphävas. I denna paragraf bestäms om utbetalning av pension till en minderårig personligen. Dessutom behöver tekniska ändringar göras i folkpensionsförordningen och förordningen om rehabiliteringspenning (893/1991).

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2000. Enligt förslaget kan 28 § 5 mom. familjepensionslagen dock tillämpas från och med den 1 september 1999.

Om en pensionstagares pension, fronttilllägg, extra fronttilllägg eller bostadsbidrag

när lagen träder i kraft betalas till en vårdnadshavare, förmyndare, god man eller någon annan instans som nämns i 43 eller 44 § folkpensionslagen, fortsätter utbetalningen av pensionen eller förmånen till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta pensionen eller förmånen. Utbetalning av pensionen eller förmånen till personen själv kan också komma i fråga.

Utbetalningen av barnpension till ett barn som fyllt 15 år fortsätter vid lagens ikraftträdande tills barnets intressebevakare meddelar folkpensionsanstalten att han eller hon inte godkänner att pensionen betalas till barnet självt.

Folkpensionslagens 45 § 3 mom. tillämpas på pensioner eller ersättningar i fråga om vilka rättelse- eller justeringsbeslut meddelas efter att denna lag har trätt i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 43 och 44 §, dessa lagrum sådana de lyder, 43 § i lag 572/1982 och 567/1993 och 44 § i nämnda lag 572/1982, ändras 35 § 2 mom. och 43 a § 2 mom., av dessa lagrum 43 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 1548/1993, samt fogas till 45 §, sådan den lyder i lag 886/1994, 1487/1995 och 979/1996, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

35 §

Är en person på grund av sjukdom, ålderdomssvaghet eller av någon annan sådan orsak oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt dra försorg om sina pensionsförmåner och pensionsrättigheter

samt saknar personen i fråga en intressebevakare, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig till personen eller någon annan som huvudsakligen har dragit försorg om personen i dennes ställe föra personens talan i ärenden som gäller pensionsförmåner.

43 a §

Om en person har fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) eller utbildningsdagpenning enligt lagen om stödande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) för den tid för vilken honom beviljas pension retroaktivt, skall den retroaktiva pensionen på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetalas till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som har utbetalts för samma tid.

45 §

Om folkpension har utbetalts för den tid för vilken en arbetspensionsanstalt rättar eller justerar beloppet av en pension enligt en lag, en pensionsstadga eller ett pensionsreg-

lemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, kan folkpensionsanstalten hos arbetspensionsanstalten driva in beloppet av den pension som skall utbetalas retroaktivt till den del pensionen motsvarar den folkpension som utbetalts till ett för högt belopp. Detsamma gäller pensioner och förmåner som avses i 26 § 1 mom. 2, 3 och 3 a punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Om pensionen när denna lag träder i kraft betalas till en förmyndare, god man, vårdnadshavare eller någon annan som avses i 43 eller 44 §, fortsätter utbetalningen av pensionen till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta pensionstagarens pension.

Denna lags 45 § 3 mom. tillämpas på pensioner eller ersättningar i fråga om vilka rättelse- eller justeringsbeslut meddelas efter att denna lag har trätt i kraft.

2.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 35 § och 37 § 1 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 35 § i lag 104/1990 och 37 § 1 mom. i lag 982/1996, samt fogas till 28 §, sådan den lyder i nämnda lag 104/1990 och i lagarna 947/1992 och 916/1998, ett nytt 5 mom. samt till 30 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lagar 104/1990, 982/1996 och 916/1998, en ny 4 a-punkt som följer:

28 §

Om barnpension enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland skall räknas ut avvägd enligt den tid förmånslåtarens var bosatt i Finland, bestäms avvägningkoefficienten på det sätt som anges i 15 g §.

30 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvs-

verksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

4 a) utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjan­de av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997),

35 §

Omhänderhas vårdnaden om ett minderårigt barn inte av dess intressebevakare, kan pensionen betalas till den som har vårdnaden om barnet. Innan pensionen betalas ut skall folkpensionsanstalten höra det organ som avses i 6 § socialvårdslagen.

Barnpensionen kan betalas till det organ som avses i 1 mom., om det av särskilda skäl inte kan anses ändamålsenligt att pensionen betalas till den som har rätt att lyfta den. Pensionen kan i sådana fall med organets samtycke också betalas till någon annan.

Om barnet har fyllt 15 år kan pensionen med intressebevakarens samtycke betalas till barnet självt.

37 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35,

37—39, 39 b och 40—42 §, 45 § 1, 2 och 4 mom., 46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000. Lagens 28 § 5 mom. kan dock tillämpas från och med den 1 september 1999.

Om pensionen när denna lag träder i kraft betalas till en förmyndare, god man, vårdnadshavare eller någon annan som avses i 43 eller 44 § folkpensionslagen, fortsätter utbetalningen av pensionen till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta pensionstagarens pension.

Om barnpension när denna lag träder i kraft betalas till ett 15 år fyllt barn personligen, fortsätter utbetalningen av pensionen till barnet självt tills barnets intressebevakare meddelar folkpensionsanstalten att han inte samtycker till detta.

3.

Lag**om ändring av 14 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) 14 § 1 mom., sådant det lyder i lag 981/1996, som följer:

14 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42 och 43 a §, 45 § 1, 2 och 4 mom., 46, 67, 69, 74 b, 74 c och 75 §, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—86 §, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Om bostadsbidraget när denna lag träder i kraft betalas till en förmyndare, god man, vårdnadshavare eller någon annan som avses i 43 eller 44 § folkpensionslagen, fortsätter utbetalningen av bostadsbidraget till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta pensionstagarens bostadsbidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

4.

Lag**om ändring av 17 § lagen om frontmannapension**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/1977) 17 § 1 mom., sådant det lyder i lag 281/1999, som följer:

17 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 45, 46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956). Vid bestämmande av extra fronttillägg iaktas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Om förmånen när denna lag träder i kraft betalas till en förmyndare, god man, vårdnadshavare eller någon annan som avses i 43 eller 44 § folkpensionslagen, fortsätter utbetalningen av förmånen till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta förmånen.

5.

Lag**om ändring av 8 och 9 § lagen om vårdbidrag för barn**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/1969) 8 och 9 §, av dessa lagrum 9 § sådan den lyder i lag 891/1994, som följer:

8 §

Omhänderhas vårdnaden om ett barn inte av dess intressebevakare, kan folkpensionsanstalten efter att ha hört det organ som avses i 6 § socialvårdslagen besluta att vårdbidraget skall utbetalas till den som har vårdnaden om barnet. Om det av särskilda skäl inte kan anses ändamålsenligt att vårdbidraget betalas till den som har rätt att lyfta det, kan folkpensionsanstalten besluta att vårdbidraget skall betalas till organet eller med dess samtycke till en lämplig person.

9 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35—39, 39 b och 40 §, 45 § 1 och 4 mom., 46, 69, 75 §, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

6.

Lag**om ändring av 8 § lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/1988) 8 §, sådan den lyder i lag 918/1998, som följer:

8 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 35—39, 39 b, 40 och 42 §, 45 § 1 och 4 mom., 46, 67, 69, och 75 §, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 84—86, 88 och 88 a §

folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

7.

Lag**om ändring av 14 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten
(610/1991) 14 §, sådan den lyder i lag 333/1997, som följer:

14 §	35—37 och 40 §, 45 § 1 och 4 mom., 46, 59, 63, 81—83, 84—86, 88 och 89 § folk- pensionslagen.
<i>Organisering av verksamheten</i>	

Om inte något annan bestäms i denna lag,
skall i tillämpliga delar dessutom iakttas

Denna lag träder i kraft den 1 januari
2000.

Helsingfors den 26 november 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

1.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 43 och 44 §, dessa lagrum sådana de lyder, 43 § i lag 572/1982 och 567/1993 och 44 § i nämnda lag 572/1982,

ändras 35 § 2 mom. och 43 a § 2 mom., av dessa lagrum 43 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 1548/1993, samt

fogas till 45 §, sådan den lyder i lag 886/1994, 1487/1995 och 979/1996, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Är försäkrad på grund av sjukdom, ålderdomssvaghet eller av annan sådan orsak icke förmögen att själv ansöka om pension eller att eljest draga försorg om sina pensionsförmåner och -rättigheter eller har han icke förmyndare, må av pensionsanstalten godkänd närstående anhörig till den försäkrade eller och annan person, som huvudsakligen dragit försorg om den försäkrade, samt socialnämnden i den försäkrades hemvistkommun i egenskap av bevakare av den försäkrades intressen föra hans talan i ärende rörande pensionsförmån.

Är en person på grund av sjukdom, ålderdomssvaghet eller av någon annan sådan orsak oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt dra försorg om sina pensionsförmåner och pensionsrättigheter samt saknar personen i fråga en intressebevakare, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig till personen eller någon annan som huvudsakligen har dragit försorg om personen i dennes ställe föra personens talan i ärenden som gäller pensionsförmåner.

43 §

Har pensionstagare intagits för vård på anstalt eller placerats för vård i enskilt hem, kan pensionen, med pensionstagarens eller hans förmyndares medgivande eller om det av nedan i 44 § 1 mom. nämnd orsak inte kan anses ändamålsenligt att pensionen utbetalas till pensionstagaren själv, för betalning av de för vården uppburna avgifterna under vårdtiden utbetalas till den kommunala nämnd eller det kommunalförbund som anstalten lyder under eller som placerat pensionstagaren i ovan avsedd vård.

Under ovan i 1 mom. nämnda förutsättningar kan pensionen även utbetalas till den anstalt där pensionstagaren vårdas eller som placerat pensionstagaren annorstädes för

(upphävs)

43 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vård. Till privat vårdanstalt kan pensionen utbetalas endast i det fall att pensionstagaren placerats där av ovan i 1 mom. avsedd myndighet eller av staten, kommun eller kommunalförbund tillhörig anstalt som ger sitt samtycke till pensionsutbetalningen.

På pension som utbetalts med stöd av 1 eller 2 mom. får innehållas endast ett belopp som motsvarar vårdavgiften för den månad för vilken pensionsraten utgår.

43 a §

Om en försäkrad har fått i lagen om utkomstskydd för arbetslösa nämnd arbetslöshetspenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd för den tid för vilken honom beviljas pension retroaktivt, skall den retroaktiva pensionen på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetalas till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd som har utbetalts för samma tid.

43 a §

Om en person har fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) eller utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) för den tid för vilken honom beviljas pension retroaktivt, skall den retroaktiva pensionen på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetalas till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som har utbetalts för samma tid.

44 §

Kan utbetalning av pension till pensionstagaren själv inte anses ändamålsenlig på grund av pensionstagarens levnadssätt, på grund av att pensionstagaren är sjuk eller av annan särskild orsak och har förmyndare inte förordnats för honom, kan pensionsanstalten besluta att pensionen skall utbetalas till socialnämnden i den kommun där pensionstagaren är bosatt för att användas för vård av pensionstagaren och i 42 § avsedda anhöriga till honom eller, med samtycke av den som föreslagits som mottagare av pensionen och sedan socialnämnden hörts, till pensionstagarens make eller annan lämplig person.

Med stöd av 1 mom. utgående pension får användas för återbetalning av socialhjälp endast såvida fråga är om förskott enligt 34 § lagen om socialhjälp. Inte heller i annat

44 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fall får sålunda utbetald pension utan vägan-
de skäl mot pensionstagarens vilja användas
för annan än sådan vård som lämnats under
den månad, för vilken pensionsraten utgår.
Åtnjuter pensionstagaren i 43 § avsedd vård,
gäller i fråga om användningen av enligt 1
mom. uttagen pension för betalning av an-
staltsvårdsavgifter vad som är stadgat i 43 §
3 mom.

Framställning om utbetalning av pension i
enlighet med 1 mom. till annan än pension-
stagaren själv kan göras av pensionstagaren,
hans make, annan anhörig eller den som
huvudsakligen dragit försorg om honom,
socialnämnden eller folkpensionsanstaltens
lokalbyrå.

45 §

Om folkpension har utbetalts för den tid
för vilken en arbetspensionsanstalt rättar el-
ler justerar beloppet av en pension enligt en
lag, en pensionsstadga eller ett pensionsreg-
lemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om
pension för arbetstagare, kan folkpensions-
anstalten hos arbetspensionsanstalten driva
in beloppet av den pension som skall utbeta-
las retroaktivt till den del pensionen motsva-
rar den folkpension som utbetalts till ett för
högt belopp. Detsamma gäller pensioner och
förmåner som avses i 26 § 1 mom. 2, 3 och
3 a punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari
2000.

Om pensionen när denna lag träder i kraft
betalas till en förmyndare, god man, vård-
nadshavare eller någon annan som avses i
43 eller 44 §, fortsätter utbetalningen av
pensionen till denna person eller instans tills
folkpensionsanstalten har fått ett meddelande
om någon annan intressebevakare eller in-
stans som har rätt att lyfta pensionstagarens
pension.

Denna lags 45 § 3 mom. tillämpas på
pensioner eller ersättningar i fråga om vilka
rättelse- eller justeringsbeslut meddelas efter
att denna lag har trätt i kraft.

2.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 35 § och 37 § 1 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 35 § i lag 104/1990 och 37 § 1 mom. i lag 982/1996, samt fogas till 28 §, sådan den lyder i nämnda lag 104/1990 och i lagarna 947/1992 och 916/1998, ett nytt 5 mom. samt till 30 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lagar 104/1990, 982/1996 och 916/1998, en ny 4 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

30 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

35 §

Omhänderhas vårdnaden om ett minderårigt barn inte av dess förmyndare, kan pen-

Föreslagen lydelse

28 §

Om barnpension enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland skall räknas ut avvägd enligt den tid förmånslåtaren var bosatt i Finland, bestäms avvägningskoefficienten på det sätt som anges i 15 g §.

30 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

35 §

Omhänderhas vårdnaden om ett minderårigt barn inte av dess intressebevakare, kan

4 a) utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997),

Gällande lydelse

sionen betalas till den som har vårdnaden om barnet. Innan pensionen betalas ut skall folkpensionsanstalten höra socialnämnden.

Barnpensionen kan betalas till socialnämnden, om det av särskilda skäl inte kan anses ändamålsenligt att pensionen betalas till den som har rätt att lyfta den. Pensionen kan i sådana fall med socialnämndens samtycke också betalas till någon annan.

Om barnet har fyllt 15 år kan pensionen med förmyndarens samtycke betalas till barnet självt. *Pensionen kan betalas till barnet också utan förmyndarens samtycke, om det finns särskilda skäl.*

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a §§, folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Föreslagen lydelse

pensionen betalas till den som har vårdnaden om barnet. Innan pensionen betalas ut skall folkpensionsanstalten höra *det organ som avses i 6 § socialvårdslagen.*

Barnpensionen kan betalas till *det organ som avses i 1 mom.*, om det av särskilda skäl inte kan anses ändamålsenligt att pensionen betalas till den som har rätt att lyfta den. Pensionen kan i sådana fall med *organets* samtycke också betalas till någon annan.

Om barnet har fyllt 15 år kan pensionen med *intressebevakarens* samtycke betalas till barnet självt.

37 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b och 40—42 §, 45 § 1, 2 och 4 mom., 46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000. Lagens 28 § 5 mom. kan dock tillämpas från och med den 1 september 1999.

Om pensionen när denna lag träder i kraft betalas till en förmyndare, god man, vårdnadshavare eller någon annan som avses i 43 eller 44 § folkpensionslagen, fortsätter utbetalningen av pensionen till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta pensionstagarens pension.

Om barnpension när denna lag träder i kraft betalas till ett 15 år fyllt barn personligen, fortsätter utbetalningen av pensionen till barnet självt tills barnets intressebevakare meddelar folkpensionsanstalten att han inte samtycker till detta.

3.

Lag**om ändring av 14 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) 14 § 1 mom., sådant det lyder i lag 981/1996, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69, 74 b, 74 c och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—86 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Föreslagen lydelse

14 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42 och 43 a §, 45 § 1, 2 och 4 mom., 46, 67, 69, 74 b, 74 c och 75 §, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—86 §, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Om bostadsbidraget när denna lag träder i kraft betalas till en förmyndare, god man, vårdnadshavare eller någon annan som avses i 43 eller 44 § folkpensionslagen, fortsätter utbetalningen av bostadsbidraget till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta pensionstagarens bostadsbidrag.

4.

Lag**om ändring av 17 § lagen om frontmannapension**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension
(119/1977) 17 § 1 mom., sådant det lyder i lag 281/1999, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956). Vid bestämmande av extra fronttillägg iaktas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

17 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 45, 46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956). Vid bestämmande av extra fronttillägg iaktas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Om förmånen när denna lag träder i kraft betalas till en förmyndare, god man, vårdnadshavare eller någon annan som avses i 43 eller 44 § folkpensionslagen, fortsätter utbetalningen av förmånen till denna person eller instans tills folkpensionsanstalten har fått ett meddelande om någon annan intressebevakare eller instans som har rätt att lyfta förmånen.

5.

Lag**om ändring av 8 och 9 § lagen om vårdbidrag för barn**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/1969) 8 och 9 §, av dessa lagrum 9 § sådan den lyder i lag 891/1994, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Omhänderhas vårdnaden om barn icke av dess förmyndare, må folkpensionsanstalten efter att ha hört socialnämnden besluta, att vårdbidraget skall utbetalas till den person som har vårdnaden om barnet. Kan utbetalning av vårdbidraget till person som är berättigad att lyfta det, av särskild orsak icke anses ändamålsenligt, må folkpensionsanstalten besluta, att vårdbidraget skall erläggas till socialnämnden, eller med socialnämndens samtycke till lämplig person.

9 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35—39, 39 b, 40, 45, 46, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnads-kostnaderna (348/56).

Föreslagen lydelse

8 §

Omhänderhas vårdnaden om ett barn inte av dess *intressebevakare*, kan folkpensionsanstalten efter att ha hört *det organ som avses i 6 § socialvårdslagen* besluta att vårdbidraget skall utbetalas till den som har vårdnaden om barnet. Om det av särskilda skäl inte kan anses ändamålsenligt att vårdbidraget betalas till den som har rätt att lyfta det, kan folkpensionsanstalten besluta att vårdbidraget skall betalas till *organet* eller med *dess* samtycke till en lämplig person.

9 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35—39, 39 b och 40 §, 45 § 1 och 4 mom., 46, 69, 75 §, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnads-kostnaderna (348/1956).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

6.

Lag**om ändring av 8 § lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/1988) 8 §, sådan den lyder i lag 918/1998, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956).

Föreslagen lydelse

8 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 35—39, 39 b, 40 och 42 §, 45 § 1 och 4 mom., 46, 67, 69, och 75 §, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956).

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.
—————

7.

Lag

om ändring av 14 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten
(610/1991) 14 §, sådan den lyder i lag 333/1997, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Organisering av verksamheten

Om inte något annat stadgas i denna lag, skall i tillämpliga delar dessutom iakttas 35—37, 40, 44—46, 59, 63, 81—86, 88, 89 och 92 § folkpensionslagen.

Föreslagen lydelse

14 §

Organisering av verksamheten

Om inte något annat bestäms i denna lag, skall i tillämpliga delar dessutom iakttas 35—37 och 40 §, 45 § 1 och 4 mom., 46, 59, 63, 81—83, 84—86, 88 och 89 § folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.
